

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ERİŞİM POLİTİKASI

Gerekçe:

“Açık erişim” kamu kaynakları ile desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara erişimde standart bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Kullanıcılar bilimsel yayınların tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmektedir. Yayınların tam metinleri okunabilir, indirilebilir, kopyalanabilir, dağıtılabılır, yazdırılabilir, aranabilir ve ya bu makalelerin tam metinlerine bağlantı verebilir, dinlemek için taranabilir, bir yazılıma veri olarak aktarılabilir ya da her türlü yasal amaç için kullanılabilir. Bilimsel yayınların tam bir sürümü açık erişime, sınırsız dağıtımına, birlikte çalışabilirliğe ve uzun dönemli arşivlemeye olanak sağlamak en azından bir çevrimiçi arşivde depolanır.

Avrupa Komisyonu (AK) bilginin serbest dolaşımını Avrupa Araştırma Alanı'nın (AAA) önceliklerinden biri olarak kabul etmektedir. Açık erişim, bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırarak araştırma sürecini daha etkili, araştırma sonuçlarını daha görünür hale getirmektedir. Avrupa Komisyonu, 2012'de Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerin ulusal açık erişim politikalarını geliştirmelerini, araştırma yapan ve destekleyen kurumların da bu doğrultuda hareket etmelerini ve geliştirilen politikaların ulusal düzeyde ve Avrupa çapında koordine edilmesini önermiştir. Dahası, 2014-2020 yıllarını kapsayan çerçeve programında (Ufuk 2020) AB fonlarıyla desteklenecek araştırmalar için açık erişim zorunlu hale getirilmiştir. ABD, İspanya ve İtalya gibi ülkelerde kamu kaynaklarıyla yapılan araştırma çıktılarına açık erişim için yasal düzenlemeler yapılmıştır. Avrupa Araştırma Üniversiteleri Birliği bilimsel yayınlara ve verilere açık erişimi desteklemektedir.

Dayanak:

Bu politika metni 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 4/c , 12/c ve 42/c maddeleri ile Yüksek Öğretim Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv Politikasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Bağlam :

Eğitim-öğretim, araştırma, üretim, yayın ve danışmanlık yapmak üzere 2007 yılında kurulmuş olan Çankırı Karatekin Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıkarlarına ve kalkınmasına hizmet edecek, sanayinin ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte eğitim vermeyi, araştırmalar yapmayı ve araştırma sonuçlarının mümkün olan en geniş çevrelere sunulmasını ilke edinmiştir. Bir Yükseköğretim Kurumu olarak Çankırı Karatekin Üniversitesi, lisans ve lisansüstü seviyelerde; araştırmacı, yaratıcı ve girişimci, eleştirel düşünceye yatkın ve karar

vermede özgür, ekip çalışmasında başarılı, kendi teknolojimizin üretilmesine katkısı olacak, hammadde kaynaklarımızı değerlendirecek, katma değeri yüksek, üretime önderlik edecek bilim insanları yetiştirerek ülkemize katkıda bulunmayı hedeflemekte ve bölgesine yön veren Çankırı Karatekin Üniversitesi olarak geniş kitlelere karşı taşıdığı sorumlulukların önemini çok iyi bilmektedir.

Ülke ekonomisinin geleceği, yeni teknolojilerden yararlanılmasına ve bu teknolojilerin geliştirilmesinde oynanacak aktif role bağlı olacaktır. Üniversitelerde üst düzeyde eğitim-öğretim ve araştırma yapma temel amacıyla benimsenen bu teknolojilerden yararlanmada, teknolojilerin geliştirilmesinde ve ürüne dönüştürülmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu hedefler doğrultusunda kurulan Üniversitemizin akademik çalışmalarının açık erişim olarak paylaşılması, bu çalışmaların görünürlüğünü ve tanınırlığını arttırmayı mümkün kılarak, yapılacak yeni araştırmalarda kamu ve özel sektörden daha fazla proje desteği sağlanmasına olanak tanıyacaktır. Bu nedenle Çankırı Karatekin Üniversitesi mensuplarına ait akademik çalışmaları mümkün olan en geniş kitlelere ulaştırabileceği bir açık erişim mekanizması ve bu kapsamda hizmet verecek bir açık erişim arşivi kurmaya karar verilmiştir. Çankırı Karatekin Üniversitesi Kütüphanesi, üniversite araştırmacılarına ait çalışmaların uygun formatlarda derlenmesinde, uzun dönemli korunmasında ve en geniş şekilde erişime sunulmasında stratejik bir rol oynayacaktır.

Amaç:

Çankırı Karatekin Üniversitesi açık erişim politikası, öğretim elemanlarının araştırmalarının ve entelektüel ürünlerinin erişilebilirliğini, görünürlüğünü, kullanımını ve etkisini arttırmak; araştırmalardan üretilen yayınları daha etkin yönetebilmek ve kamu kaynaklarıyla desteklenen araştırmalardan üretilen yayınlara serbestçe erişimi desteklemek amacıyla geliştirilmiştir.

1. Çankırı Karatekin Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çalışmaların uzun dönemli derlenmesinin ve korunmasının sağlanması.
2. Çankırı Karatekin Üniversitesi bünyesinde üretilen akademik çalışmaların mümkün olan en geniş çevrelerde erişime sunulması.
3. Çankırı Karatekin Üniversitesi Kurumsal Arşivinde yayınların depolanmasından ve bu yayınlar için erişim koşullarının tanımlanmasından (açık erişim, ambargolu açık erişim, sınırlı erişim) ilk yazar sorumludur. Yayınların depolama sırasında ya da daha sonra mümkün olan en kısa zamanda erişime açılması şarttır. Çankırı Karatekin Üniversitesi Kurumsal Arşivi sınırlı erişim yayınların yazarlarına kullanıcılardan gelen bireysel e-baskı (electronic print) isteklerini karşılama izni verir. İlk yazar sağlanan bibliyografik verilerin kalitesinden sorumludur.

Kapsam:

Politika amaçlarının birinci maddesine göre; Çankırı Karatekin Üniversitesi tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen ve Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları tarafından gerçekleştirilen tüm akademik çalışmaları kapsar. Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensuplarının Çankırı Karatekin Üniversitesi dışında gerçekleştirdikleri çalışmaları istenirse bu arşivde saklanabilir.

Politika amaçlarının ikinci maddesine göre; bir açık erişim platformu geliştirilerek, dağıtık ortamda ankırı Karatekin Üniversitesi Mensuplarının bilimsel makale, bildiri metinleri, proje raporu, ders materyali, tez gibi yayınlarının ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'ne girebilmesini ve bu kaynakların tüm paydaşlara telif haklarına dikkat edilecek Şekilde sunulmasını kapsar.

Eğer bir ankırı Karatekin Üniversitesi Mensubunun akademik çalışması daha önce farklı bir açık erişim arşivinde depolanmışsa, ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde yeniden saklanmasına gerek yoktur. Ancak, araştırmacının tercih etmesi halinde, söz konusu çalışma ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde (de) saklanabilir.

Tanımlar:

Bu politika metninde adı geçen ;

- a) **Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubu:** Bu metinde ankırı Karatekin Üniversitesi Akademisyenleri. Personeli ve öğrencileri "Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları" olarak adlandırılmışlardır.
- b) **Açık erişim:** Bir Çankırı Karatekin Üniversitesi Akademisyenleri Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş akademik çalışmaya ücret ödemeden, engellenmeden, dijital olarak erişebilmeyi ifade eder. Bu alışmalar; hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanma hakkını kazanan makaleleri, tezleri, bildiri metinlerini, projelere ait ıktıları ve açık ders materyallerini içerir.
- c) **Arşivleme:** Akademik alışmaların Kurumsal akademik arşiv sisteminde depolama sürecini,
- d) **Ambargo:** Araştırma sonuçlarının belirli bir süre (6-12 ay) erişime kapalı tutulmasını,
- e) **İvedi Depolama:** Akademik çalışmaların birer kopyasının yayın tarihinden geç olmamak koşulu ile ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolanması faaliyetini ifade eder.

İlkeler:

ankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları, akademik çalışmalarının uzun dönemli derlenmesi ve korunması konusunda aşağıdaki koşulları kabul eder:

- Her Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubunun, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmaların son versiyonları ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolanır. Ambargo vb. koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş bazı bireysel çalışmalar bu ilkenin dışındadır.
- ankırı Karatekin Üniversitesi Kütüphanesi, açık erişim olarak uygun Şekilde yayınlanması için akademik çalışmalarını ankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolayan ankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları ile birlikte çalışır
- ankırı Karatekin Üniversitesi Kütüphanesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'nde yer alan tüm akademik çalışmaların derlenmesinin ve uzun dönemli korunmasının güvenli depolama ile gerçekleştirilmesini koordine eder.

- Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları yukarıda sıralanan koşullar ile birlikte, bir akademik dergide yayımlanması onaylanmış olan akademik çalışmalara en üst düzeyde erişimin desteklenmesi için aşağıdaki süreçleri takip etmeyi onaylar.
- ◆ **Depolama:** Her Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubu, yayın tarihinden geç olmamak koşuluyla, hakem değerlendirmelerinden geçerek, akademik bir dergide yayımlanmak için onay almış makalesinin dijital bir kopyasını Çankırı Karatekin Üniversitesi Açık Erişim Arşivi'nde depolar.
 - ◆ **Açık Erişim/Seçimli Gecikmiş Açık Erişim:** Yazar, çalışmalarının kamuya ivedilikle açılması için depolama sürecinde kullanılan açık erişim yazılımının ayarlarını "Açık Erişime İvedilikle Sunulması" seçimiyle gerçekleştirmesi yönünde desteklenir. Yazarın yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve kişisel arşivleme seçenekleri göz önüne alındığında çalışmalara erişim iki başlıkta uygulanacaktır:
 - ✓ Kamuya Açık Erişim
 - ✓ Ambargo Süresi Sonunda Açık Erişim [Ambargo süresi 12 (oniki) ayı geçmeyecektir.]
 - ◆ **Lisanslama:** Her Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubu, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Çankırı Karatekin Üniversitesi Kütüphanesi tarafından işletilecek Açık Arşivi'nde kamuya açık olarak açık dağıtım ve koruma prensiplerine uygun şekilde depolanacağını kabul eder. Yasal koşullar çerçevesinde, her Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubu çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını çiğnemeyecek şekilde tekeli olmayan, geri alınamaz ve tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşması ile Çankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolamaya onay verir. Bu politikanın onayı Rektör veya görevlendirdiği bir sorumlu tarafından takip edilir.
 - ◆ **Çok Yazarlı Çalışmalarda Depolama Sorumluluğu:** Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensupları, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın işbirliğinde hazırladıkları çalışmaları Çankırı Karatekin Üniversitesi Açık Arşivi'nde depolayabilirler. Birden fazla Çankırı Karatekin Üniversitesi Mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda ise, kaynağı Başyazar depolar.

Bu politikanın etkin biçimde uygulanabilmesi için aşağıdaki koşullara dikkat edilmelidir:

- ◆ Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğü, bu politikanın uygulanmasından sorumlu olacak ve gerektiğinde ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözümünde ve politikada yapılabilecek değişiklikler konusunda yürütücü görevini üstlenecektir.

Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğü, Açık Arşiv Danışma Kurulu kurulmasına öncülük ederek bu kurulun yürütücülüğünü üstlenecektir.

Çankırı Karatekin Üniversitesi Açık Erişim Danışma Kurulu:

- Prof Dr. Ziya ŞİMŞEK (Rektör Yard.)
- Doç Dr. Ercan KARAKÖSE (Fen Fakültesi)
- Doç. Dr. Ömer ÇAKIR (Edebiyat Fakültesi)
- Yrd. Doç. Dr.M. Emin SOYDAŞ (Güzel Sanatlar Fakültesi)
- Yrd. Doç. Dr. Bayram Cemil BİLGİLİ (Orman Fakültesi)
- Yrd. Doç Dr. Buket CANDAN (Edebiyat Fakültesi)
- Yrd. Doç Dr. Hasan METİN (İktisadi İdari Bilimler Fakültesi)

- Yrd. Doç Dr. Alkan GÜNLÜ (Orman Fakültesi)
- Öğr. Gör. Güzin Yasemin TUNCAY (Sağlık Yüksekokulu)
- Daire Başkanı Fethi ÖZTÜRK (Küt. ve Dok. Daire Başkanlığı)
- Şube Müdürü Ümit DALKILIÇ (Küt. ve Dok. Daire Başkanlığı)
- Uzm. Caner DİLBER (Yapraklı Meslek Yüksekokulu)

Açık Erişim Danışma Kurulu, bu politikanın yürürlüğe girmesini takip eden ilk üç yıl içerisinde her yıl, bu üç yılın sonunda takip eden dönemde ise her üç **yılda bir**, bu politikanın değerlendirmesini gerçekleştirmekle yükümlü olacaktır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde politikayı **revize etme veya** değiştirme çalışmalarından sorumlu olacaktır. Öneri ve görüşler Çankırı Karatekin Üniversitesi Rektörlüğü'ne sunulacaktır.